

1

Vita stak haar kin vooruit en knikte naar de stad bij wijze van groet, zoals een bokser zijn tegenstander groet voor een gevecht.

Ze stond in haar eentje op het dek van een schip. De zee was wild en stormachtig en sproeide zoute nevels tien meter de lucht in. Alle andere passagiers van de oceaanstomer, haar moeder inbegrepen, waren zo verstandig zich in hun hutten te verschuilen.

Maar verstandig zijn is niet altijd verstandig.

Vita was ertussenuit geknepen en stond buiten op het dek, waar ze de reling met beide handen vastgreep als de boot een golf zo hoog als een operagebouw bedwong. En zo kwam het dat ze als eerste de stad in het vizier kreeg.

‘Daar is ze!’ riep een dekknecht. ‘In de verte, aan bakboord!’

New York klom boven de mist uit, groot, grijsblauw en mooi, zo mooi dat Vita naar de boeg werd getrokken om beter te kunnen kijken. Zo ver als ze durfde leunde ze over de reling, toen iets op haar hoofd af vloog.

Haar adem stokte en ze dook weg. Een zeemeeuw zat in de lucht een jonge kraai achterna en pikte cirkelend en schreeuwend in volle vlucht naar zijn rug. Vita werd boos. Ze vond het geen eerlijk gevecht. Ze voelde in haar zak en haar vingers sloten zich om een smaragdgroene glazen knikker. Ze mikte, deed een snelle, nijdige berekening van afstand en hoek, haalde uit en gooide.

De knikker raakte de zeemeeuw precies midden op de achterkant van zijn kop. De meeuw gaf een gil als een gechoqueerde hertogin en de kraai maakte een razendsnelle u-bocht en haastte zich terug naar de wolkenkrabbers van New York.

Vanaf de kade namen ze een taxi. Vita's moeder telde zorgvuldig een handvol munten uit en gaf de chauffeur het adres. 'Zo ver als we daarmee kunnen komen, alstublieft,' zei ze, en met een blik op haar zorgvuldig verstellde rokzoom knikte hij.

Manhattan schoot buiten het raam voorbij: felle kleur-explosies te midden van door stormen verweerde baksteen. Ze kwamen langs een bioscoop, waarvan de muren opgesierd waren met foto's van Greta Garbo, en langs een man die uit een kar warme kreeftscharen verkocht. Een tram denderde op een kruispunt voorbij en miste op een haar na een bestelbus met de tekst: KOLONIALE ZUURWAREN. Vita ademde de stad in. Ze probeerde te onthouden

hoe de straten liepen om er achter haar ogen een plattegrond van te maken; ze fluisterde de namen: ‘Washington Street, Greenwich Avenue.’

Toen het taxigeld op was, gingen ze lopen. Ze liepen zo snel als Vita met koffers in beide handen in de woeste wind vooruit kon komen, over Seventh Avenue, opzijspringend voor mannen in krijtstreepbroeken en vrouwen met naaldhakken.

‘Daar!’ zei Vita’s moeder. ‘Daar woont opa.’

Het bruinrode flatgebouw op de hoek van Seventh en West 57 rees groot en statig uit de drukke straat omhoog. Buiten stond een krantenjongen de krantenkoppen in de wind te schreeuwen.

Aan de overkant stond een lichtrood bakstenen gebouw met boogramen en een versierde gevel. Vlaggenstokken staken uit de muur en twee vlaggen hingen wild te klapperen. Daarboven stond in opvallend gekleurd glas: CARNEGIE HALL.

‘Het ziet er allemaal heel... deftig uit,’ zei Vita. Het flatgebouw leek zijn lippen te tuiten naar de wereld. ‘Weet je zéker dat het hier is?’

‘O, zeker,’ zei haar moeder. ‘Hij zit op de bovenste verdieping, pal onder het dak. Dat waren vroeger de dienstmeidenkamers. Het zal krap worden, maar het is niet voor lang.’ Hun retourticket was drie weken geldig. Tijd genoeg om opa’s papieren te regelen, zijn boeltje te pakken en hem over te halen met hen mee naar huis te gaan, zei Vita’s moeder.

‘Kom op!’ Haar moeders stem klonk ongewoon opgewekt. ‘Laten we kijken of hij thuis is.’

De lift was kapot, dus rende Vita, zo snel als haar benen haar toestonden, een beetje moeizaam naar boven. Haar koffer bonsde tegen de muren terwijl ze de smalle trappen op draafde en de toenemende pijn in haar linkervoet negeerde. Ze kwam buiten adem voor de deur tot stilstand. Ze klopte, maar niemand deed open.

Vita's moeder kwam hijgend de laatste trap op. Ze bukte om de sleutel van de flat onder de mat te pakken. Ze aarzelde en keek haar dochter aan. 'Het is vast niet zo erg met hem als we dachten,' zei ze, 'maar—'

'Mam! Hij zit te wachten!'

Haar moeder maakte de deur open en Vita stormde de gang door, maar bleef toen stokstijf in de deuropening staan.

Opa was altijd mager geweest, knap en slank, met lange, mooie handen en schrandere blauwgrijze ogen.

Nu was hij vel over been en lagen zijn ogen diep in hun kassen. Zijn vingers waren tot vuisten samengebald, alsof elk deel van hem zich tegen de wereld verzette. Naast zijn stoel stond een wandelstok tegen de muur; voor die tijd had hij die nooit nodig gehad.

Hij had haar niet zien binnenkomen en in dat ene moment leek zijn gezicht uit puur verdriet gebeeldhouwd.

'Opa!' zei Vita.

Maar toen hij zich omdraaide, lichtte zijn gezicht helemaal op en kon ze weer ademhalen.

'Dondersteen!' Hij kwam overeind en Vita wierp zich in zijn armen en hij lachte, naar adem snakkend door de schok.

'Julia,' zei hij toen Vita's moeder binnenkwam, 'ik heb

je telegram pas drie dagen geleden gekregen, want anders had ik jullie tegengehouden—

Vita's moeder schudde haar hoofd. 'Dat had je eens moeten proberen, pap.'

Opa draaide zich naar Vita. 'Lach nog eens naar me, Dondersteen?'

Dus deed ze dat, eerst gewoon, maar toen hij bleef kijken, breder, tot het voelde alsof elke tand in haar mond zichtbaar was.

'Dank je wel, Dondersteen,' zei hij. 'Je hebt nog steeds de glimlach van je oma.' Vita's maag kromp ineem toen ze tranen in opa's ogen zag komen.

'Opa?'

Hij kuchte, lachte en schraapte zijn keel. 'God, wat is het fijn om jullie te zien. Maar het was niet nodig geweest.'

Julia duwde Vita naar de deur. 'Ga naar je kamertje, schat,' zei ze.

'Maar—'

'Alsjeblieft,' zei haar moeder. Ze zag er bleek en uitgeput uit. 'Nu.'

'Het is de deur aan het eind van de gang,' zei opa. 'Meer kast dan kamer, ben ik bang,' zei hij, 'maar het uitzicht is schitterend.'

Vita liep langzaam met de koffer in haar hand de gang door. Ze hoorde de vloerplanken kraken, zag de bladerende verf op de muren. Ze duwde tegen de deur. Die klemde; ze zette zich schrap tegen de muur en gaf er met haar sterkste voet een schop tegen. Hij vloog open en veroorzaakte een regen van stukjes pleisterwerk.

De kamer was zo klein dat ze praktisch alle vier de

muren tegelijk kon aanraken, maar er stond een houten klerenkast en er was een raam dat op de straat uitkeek. Vita ging op het bed zitten, trok haar linkerlaarsje uit en greep haar voet in beide handen. Ze drukte haar vingers in de voetzool, strekte en kromde haar tenen en probeerde na te denken.

Ze waren er. Ze zou zich opgetogen moeten voelen. Ze waren veilig de oceaan overgestoken, de halve wereld over, en achter het raam wachtte New York, dat zich tot de hemel uitstrekte als het schoonschrift van een bijzonder uitbundige god.

Maar dat was allemaal totaal niet van belang, omdat het met opa niet zo erg was als ze had gevreesd. Het was erger.

Vita's rozzakken zaten vol kiezels van thuis uit de tuin, ze pakte er de grootste stenen uit en begon die naar de deur van de klerenkast te gooien. Het hielp haar nadenken.

Als iemand had toegekeken, had die misschien gezien dat elke steen exact het wiskundige midden van de deur raakte, maar er was niemand die keek en Vita zelf had er nauwelijks erg in. Haar gedachten waren niet bij de stenen.

Ze moest iets doen om het goed te maken. Ze wist nog niet wat, of hoe, maar liefde heeft de neiging om mensen geen keus te laten.

2

Opa's rampzalige situatie was hem als een donderslag bij heldere hemel overkomen, zoals met rampen vaker gebeurt. Het telegram dat hij aan Vita's moeder stuurde, was kort geweest: JE MOEDER IS GISTEREN GESTORVEN.

Vita was op de deurmat blijven zitten, niet in staat zich te verroeren. Haar moeder had haar met een wit gezicht naar bed gedragen, waar ze samen een opwekkend besenlikeurtje hadden genomen en elkaar verhalen over oma hadden verteld, die met opa de wereld rond had gereisd en een hese lach had als van een matroos. De verhalen hielpen hen alle twee een beetje, zoals verhalen vaker doen.

Alleen was het daar niet bij gebleven. Er kwamen brieven. De eerste waren geheimzinnig en kort. Kasteel Hudson voelde vol geesten, schreef opa.

Kasteel Hudson was heel klein voor een kasteel. Het was uit zijn omgeving weggerukt van een heuveltop in Frankrijk en steen voor steen door Vita's betovergrootvader naar Amerika verscheept. In die tijd vond men het kasteel zowel heel voornaam als licht gestoord. Nu was het verwaarloosd, vervallen, mooi, en slechts bewoond door opa, helemaal in zijn eentje.

Maar toen was er een straaltje hoop binnengeslopen. Een man had aangeboden kasteel Hudson te huren, schreef opa. Om er een school in te vestigen. Opa zou als directeur aanblijven; het zou hem een nieuw doel geven, iets om te doen. Er waren geen papieren getekend, maar de man wilde meteen renoveren. De man heette Sorrotore, een New Yorkse miljonair.

Opa had er een krantenknipsel bij gedaan. Daarop was een man te zien die voor een enorm New Yorks gebouw stond en met Hollywoodtanden naar de camera lachte. *Victor Sorrotore voor zijn appartement in het Dakotagebouw*, luidde het onderschrift.

'Victor Sorrotore,' fluisterde Vita en ze sloeg zijn afbeelding in haar geheugen op; je wist maar nooit.

Binnen een week sloeg Sorrotore toe. Opa kwam terug van een middagwandeling en merkte dat de terugweg naar zijn huis versperd was. Een vreemdeling met twee waakhonden kwam uit de conciërgewoning en richtte een geweer op hem. 'Kasteel Hudson is van meneer Sorrotore,' had de bewaker gezegd. 'Opedonderd!'

Opa had in zijn volwassen leven nog nooit gehoord dat hij moest opdonderen. Hij had geprobeerd langs de bewaker heen te komen en een van de honden had hem in zijn

enkel gebeten, niet een beetje, maar een echte beet. Het geweer was op zijn borst gericht. Verbijsterd had hij de trein naar New York genomen, het appartementje op Seventh Avenue gehuurd en Sorrotore advocaat opgezocht.

De advocaat drukte zijn verbazing uit zoals alleen advocaten dat kunnen, met zijn wenkbrauwen zo ver opgetrokken dat ze bijna op zijn achterhoofd zaten. De advocaat zei dat opa heel goed wist dat hij het kasteel aan Sorrotore had verkocht. Het geld stond op opa's rekening. Een klein beetje geld – maar tweehonderd dollar – ze waren het erover eens geweest dat kasteel Hudson tot een last was geworden, een last waar opa graag vanaf wilde. Opa keek op zijn bankrekening; het klopte.

Opa probeerde zelf een advocaat in de arm te nemen om Sorrotore te dwingen het koopcontract te tonen, maar hij kon er geen vinden die de zaak op zich wilde nemen voor het geld dat opa kon bieden. *Het recht is blijkbaar alleen voor degenen die het zich kunnen veroorloven*, schreef hij. Nu ging hij proberen om het huis waarin hij was geboren te vergeten. Hij ging proberen zijn leven daar met Lizzy te vergeten: *dat was veiliger*, schreef hij.

Bij ontvangst van die laatste brief was Vita's hart in haar keel blijven steken. Kasteel Hudson was opa's thuis. Daar kon hij met alle herinneringen aan oma Lizzy verder leven. 'Nee,' had ze gefluisterd.

Ze had haar moeders gezicht gezien en dat had haar hoop gegeven. Haar moeder had een zachte huid en een zachte stem, maar een ijzeren wil. Ze hadden allebei dezelfde bruine ogen en dezelfde koppige kaaklijn.

De volgende dag was haar moeder uit de stad terugge-

komen met twee tickets in haar hand. ‘We halen hem hierheen, of hij dat nou leuk vindt of niet. Het schip vertrekt vanuit Liverpool,’ had ze gezegd. ‘We varen vanavond.’

Vita zag dat haar moeders verlovingsring en trouwring niet meer aan haar linkerhand zaten. Ze vroeg niet verder, ging alleen naar haar slaapkamer om te pakken, waarbij ze haar laarsjes over de vloer liet stampen als een soldaat die ten strijde trekt.

Opa had Vita leren werpen.

Vita’s opa heette Jack Welles. Maar omdat hij uit het soort familie kwam waar ze in lange namen, lange auto’s en lange diners geloofden, heette hij eigenlijk William Jonathan Theodore Maximilian Welles. Het familiefortuin was allang in rook opgegaan, maar de gewoonte om buitensporige namen te geven was gebleven. Zijn vader was een Amerikaan, zijn moeder Engels en hij had in Engeland op school gezeten. Jacks beroep was juwelier; hijzelf was zo lang dat elke deuropening een gevaar opleverde en zo dun dat hij met zijn benen door een brievenbus kon.

Toen Vita vijf was, gebeurden er twee dingen: haar vader sneuvelde in de Eerste Wereldoorlog en zij kreeg polio. Haar moeder bevocht de ziekte met een wilde, nooit aflatende hartstocht. Vita lag lange donkere maanden in een ziekenhuisbed waar ze uit werd getild voor baden in amandelmeel en geoxideerd water. Ze kreeg goudchloride en pepsinewijn te drinken. Ze ging er veel ouder uitzien dan ze was.

Tot op een dag haar grootouders uit Amerika arriveer-

den. Opa zat aan haar bed, gaf haar een pingpongbal en zei dat ze hem moest bellen als ze er de hoofdchirurg mee kon raken. Toen tekende hij met vaste juweliershand een heel klein doelwit op de ziekenhuismuur tegenover haar bed.

Ze miste, en miste, tot ze raak gooide.

Opa coachte haar als een atleet. Zelf was hij een eersteklas schutter en Vita bracht uren door met werpen. Ze wierp met kiezelstenen, stuiters, pijltjes en papieren vliegtuigjes. Toen ze op haar zevende uit het ziekenhuis kwam, kon ze vleesmessen met een elegante boog rechtop in een pakje boter aan de andere kant van de kamer laten landen.

Vita groeide, haar botten werden sterker en uiteindelijk kon ze zonder haar beenbeugel. Haar linkerkuit was dunner dan haar rechterkuit, haar linkervoet boog naar binnen, en haar laarsjes werden gratis gemaakt door een schoenmaker, van het fijnste leer dat hij kon vinden. Haar moeder stikte rode zijde langs de bovenrand en borduurde daar vogels op. Ze kon rennen, al gingen haar spieren daarvan trekken en branden en ook al mocht Vita graag klagen bij snijwondjes en eiste ze een verband als er maar een drupje bloed te zien was, over die ene pijn sprak ze nooit.

Ze groeide op, bleef klein, stil en waakzaam. Ze had zes verschillende glimlachjes, waarvan er vijf echt waren. Alle zes waren ze de moeite van het aanzien waard. Haar haar had de roodbruine kleur van een pas gewassen vos.

Vita's moeder Julia bracht maar één keer de kwestie van Vita's constante werpoefeningen ter sprake.

‘Ze zal het niet makkelijk krijgen,’ zei opa. ‘En ze ziet er zo breekbaar uit. Ze kan maar beter weten hoe ze een paar stenen moet gooien.’

Tegen de tijd dat Vita acht was, kon ze op vijftig passen afstand een appel in de hoogste takken van een boom raken. Ze kon een steen keilen en die drieëntwintig keer laten ketsen. ‘Thuis is je opa de beste schutter van de stad,’ zei oma Lizzy. Ze was een grote vrouw met een strenge neus en heel warme, lieve ogen. ‘Maar ik geloof dat jij beter bent.’

Opa zag Vita aan zee bovenhands werpen. ‘Nu moet je alles te weten zien te komen over snelheid, leren hoe de lucht dingen laat draaien. Zoek het op! Leer het! Leer zoveel als je kunt, want leren is het tegenovergestelde van dood zijn! Ongelooflijk!’ Opa was de enige die Vita kende bij wie het leek alsof de elektriciteit ervan afspatte als hij sprak, alsof hij vonken uit de wereld sloeg zoals ijzer uit vuursteen.

Na een tijd gingen opa en oma terug naar Amerika, terug naar kasteel Hudson. Kort daarna veranderde alles en werd Vita hierheen gevoerd, naar dit kamertje op zolder, waar ze buiten de zon boven New York City zag ondergaan.